

Az ókori tatara

Vashomok vagy vasérc?

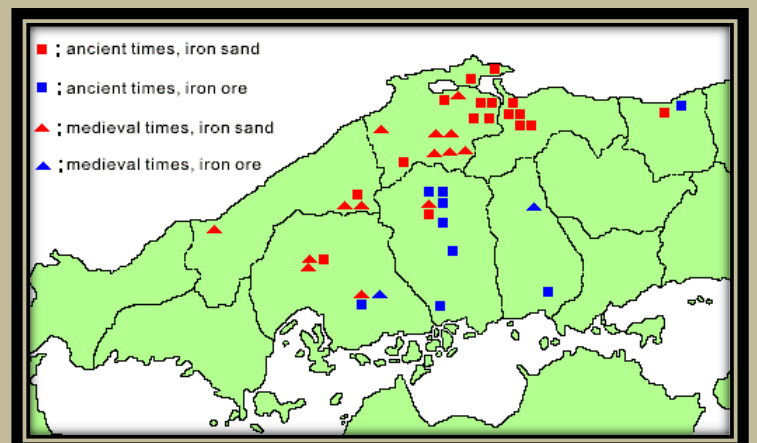
Vashomok (magnetit)

Vasérc (gumós hematit)

A kora újkori vasgyártásban elsősorban vashomok volt a nyersanyag. Az vaskohászat kezdeti időszakából azonban számos példa van arra, hogy vasércet használtak. Az alábbi térkép az ókortól a középkorig a Chugoku régióban található vasművek romjainak eloszlását, valamint az általuk használt vasforrásokat mutatja. Az ókorban a régió San'yo oldalán (főként Bizen, Bichu, Bingo területén), és - bár itt nem látható - a Kyotohoz közeli Biwa-tó körüli területre korlátozódott a vasérc felhasználása.

Vashomokot használtak a San'in régió legtöbb területén és máshol is. Ez arra utalhat, hogy a vasgyártási technológia elterjedésének útvonalában lehettek különbségek.

A kohók alakja

A Kofun-korszakban már sokféle formájú kemencét találtak, köztük kör, ellipszis, négyzet és téglalap alakúakat. Az 8-9. századra a téglalap alakú kamrás kemence két oldalán a fújtatókkal már többé-kevésbé szabványossá vált.

Egy 6. század végi magában álló, aknás kohó rekonstrukciója (Wakō Múzeum)

Másrészt a mai Tokió környékéről a kora 8. századtól megjelentek a félig földbe ásott, függőleges elrendezésű olvasztók ahonnan a 9. században terjedtek tovább a Japán-tenger keleti partvidékén. Ez a kohó típus aztán fokozatosan teret hódított Kelet-Japánban is, a 10. században pedig már Kyushu szigetén is jellemzővé vált.

Ezek a vertikális pestek biztosították a régió vasigényét, majd a középkorban eltűntek.

Hogy a kemence formák tekintetében hogyan alakult ki ez a különbség Kelet- és Nyugat-Japán között, máig talány.

Vajon a vasgyártás gyökerei eltérőek a két területen?

Nagyon sok mindent még mindig nem tudunk...

